

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 50/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M. s. r. o., B., zastúpenej obchodnou spoločnosťou A., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát Mgr. P. Ď., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 17 C 132/2007 z 13. novembra 2008, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co/71/2009-210 z 8. septembra 2009 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 87/2011 z 19. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M. s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. januára 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M. s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdny prieskum zákonnosti

rozhodnutí orgánov verejnej správy podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 132/2007 z 13. novembra 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 Co/71/2009 z 8. septembra 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 87/2011 z 19. septembra 2012 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 17 C 132/2007 bolo rozhodovanie o návrhu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podaného proti sťažovateľke J. P. a M. P. (ďalej len „navrhovatelia“).

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že konanie na okresnom súde *„trpí formálnou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nakoľko súd prvého stupňa vykonal v konaní po zrušení svojho rozsudku (vo výrokoch IV., V., VI.) zo dňa 13. 11. 2008, sp. zn. 17 C/132/2007, odvolacím súdom dôkazy, ktoré neboli navrhovateľmi označené alebo navrhnuté v pôvodnom konaní“*. Nadväzujúc na citáciu § 118a zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) sťažovateľka uvádza, že okresný súd má v konaní o ochranu osobnosti vykonať všetky účastníkmi konania navrhnuté dôkazy potrebné na preukázanie sporných a právne významných skutkových tvrdení na prvom pojednávaní a na ten účel ich majú účastníci konania do skončenia prvého pojednávania aj označiť. Skutočnosť, že dôkazy boli vykonané súdom prvého stupňa dodatočne, podľa názoru sťažovateľky *«jednoznačne odporuje zákonu § 205a a § 18 OSP...*

Postupom prvostupňového súdu bola porušená koncentračná zásada ohľadne navrhovania dôkazov. Navrhovatelia v pôvodnom konaní nenavrhli dôkazy, ktorými sa malo preukazovať, či bola v značnej miere znížená dôstojnosť navrhovateľov alebo ich vážnosť v spoločnosti, čo by odôvodňovalo priznanie práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, resp. odvolací súd svojim rozhodnutím zo dňa 08. 09. 2009, sp. zn. 14 Co/71/2009-210 ich vyhodnotil ako nedostačujúce pre priznanie práva na náhradu

nemajetkovej ujmy v peniazoch. ... Prvostupňový súd jednoznačne porušil zásadu rovnosti účastníkov konania, keď „zvýhodnil“ navrhovateľov tým, že konvalidoval ich dôkaznú núdzu vykonaním predtým nenavrhnutých dôkazov. ... Túto vadu konania nemožno zhojiť ďalším porušením práva odporcu, a to práva, aby súd s ním zaobchádzal rovnako ako s navrhovateľom, t. j. aby súd rovnako vyžadoval splnenie koncentračnej zásady ohľadne označenia dôkazov ako odporcom tak aj navrhovateľom.»

Sťažovateľka namieta, že k porušeniu jej práv na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy došlo tým, že okresný súd po zrušení svojho pôvodného rozsudku vykonal dôkazy, ktoré neboli navrhovateľmi uplatnené, k vykonaným dôkazom neumožnil odporcovi sa vyjadriť a nedostatočne sa vysporiadal aj s námietkami a tvrdeniami odporcu. Súčasne namieta porušenie označeného práva aj rozsudkom krajského súdu, v ktorom sa mal krajský súd nedostatočne vysporiadať s dôvodmi odvolania uplatnenými odporcom. Napokon podľa sťažovateľky obdobným nedostatkom trpí aj „samotné uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 19. 9. 2012, sp. značka 6 Cdo 87/2012, nakoľko sa ním odmietlo dovolanie sťažovateľa bez toho, aby sa dostatočne vysporiadal s dôvodmi jeho podania, pričom sa uznesenie obmedzilo na konštatovanie, že námietka sťažovateľa na porušenie práva na spravodlivý proces, sťažovateľ vzniesol už v základnom konaní a odvolací súd ich vyhodnotil ako nedôvodné, pričom Najvyšší súd sa s týmto názorom plne stotožnil.

Dané nám vytvára nebezpečný precedens, že súdy napriek zásade a ich povinnosti zabezpečiť rovnosť strán v konaní pred nimi sa stavajú mimo zákonných postupov a konajú namiesto účastníkov konania, čím zvýhodňujú jedného účastníka, keďže jemu umožňujú postup v rozpore so zákonom a tým potláčajú dobré mravy, ako aj možnosť rovnosti zbrani pri bránení svojho práva pred súdom. Rovnako sa stavajú do pozície, že pri upozornení na konanie, ktoré je v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov, takúto námietku strany, ktorá bola týmto postupom negatívne dotknutá, považujú ju za nedôvodnú.“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka namieta nedostatočnosť odôvodnenia, predovšetkým rozsudku krajského súdu, ktorú dáva do súvislosti s prípadným odňatím jej možnosti konať pred súdom, a vyjadruje nesúhlas aj s formou rozhodnutia krajského súdu, ktorý vo veci rozhodol rozsudkom, aj keď sčasti rozsudok okresného súdu zrušil.

Poukazujúc na § 223 OSP mal podľa sťažovateľky krajský súd vo veci rozhodnúť formou uznesenia.

Sťažovateľka preto vo veci samej navrhuje, aby po prijatí sťažnosti ústavný súd vydal takéto rozhodnutie:

„1. Krajský súd v Bratislave, porušil vydaním rozsudku č. 14 Co/71/2009 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava III. 17 C 132/2007 a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením 6 Cdo 87/2011, základné právo spoločnosti M. s. r. o., na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods.2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave 14 Co/71/2009 a rozsudok Okresného súdu Bratislava III 17 C 132/2007 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 6 Cdo 87/2011, sa zrušujú vo všetkých výrokoch a vec sa vracia Okresnému súdu v Bratislave III na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd v Slovenskej republike je povinný uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľa ... trovy konania podanej ústavnej sťažnosti ... do troch dní odo dňa rozhodnutia na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

2.1 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv rozsudkom okresného súdu

Sťažovateľka žiada vysloviť porušenie základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom „č. 17C 132/2007“, ktorý však neoznačila dátumom jeho vydania. Zo znenia petitu sťažnosti, podľa ktorého je rozsudok okresného súdu napadnutý v spojení s rozsudkom

krajského súdu sp. zn. 14 Co 71/2009 z 8. septembra 2009, však ústavný súd považoval za zrejmé, že sťažovateľka namieta porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu sp. zn. 17 C 132/2007 z 13. novembra 2008.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozsudku bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, čo sťažovateľka aj využila. Označený rozsudok okresného súdu, ako aj sťažovateľkou namietaný postup, ktorý vydaniu rozhodnutia predchádzal, bol teda predmetom súdneho prieskumu krajským súdom. S prihliadnutím na

to bolo preto potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2.2 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv rozsudkom krajského súdu

Aj keď sťažovateľka v petite sťažnosti žiada vysloviť porušenie svojich práv rozsudkom krajského súdu „č. 14 Co/71/2009“, ktorý obdobne ako v prípade rozhodnutia okresného súdu bližšie neoznačila dátumom jeho vydania, ústavný súd vzhľadom na to, že pod uvedenou spisovou značkou bol vydaný iba jeden meritórny rozsudok, a to 8. septembra 2009, považoval sťažovateľkou namietaný rozsudok za dostatočne identifikovaný pre účel realizácie ústavného prieskumu.

V posudzovanom prípade však ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľkou namietaný rozsudok krajského súdu č. k. 14 Co/71/2009-210 z 8. septembra 2009, ktorým krajský súd rozsudok okresného súdu č. k. 17 C 132/2007-124 z 13. novembra 2008 v bodoch I, II a III výrokovej časti potvrdil a v bodoch IV, V a VI zrušil a vrátil na ďalšie konanie, nadobudol právoplatnosť 23. októbra 2009. Vo veci následne okresný súd konal a rozhodol rozsudkom č. k. 17 C 132/2007-296 z 9. marca 2010, ktorý krajský súd potvrdil rozsudkom sp. zn. 14 Co 266/2010 z 2. novembra 2010.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavnému súdu bola sťažnosť sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 14 Co/71/2009-210 z 8. septembra 2009 právoplatnému 23. októbra 2009 doručená až 4. januára 2013 a na poštovú prepravu bola podaná 31. decembra 2012, teda viac ako tri roky po uplynutí dvojmesačnej lehoty, ktorá v okolnostiach danej veci začala plynúť dňom, ktorým napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť. Nedodržanie tejto

lehoty je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, IV. ÚS 338/08).

Vzhľadom na to, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je časovo obmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti, možno konštatovať, že lehota ustanovená na tento druh konania pred ústavným súdom sťažovateľke bez akýchkoľvek pochybností uplynula skôr, ako túto sťažnosť podala.

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že o dodržaní lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy by bolo možné uvažovať len vo vzťahu k rozsudku krajského súdu sp. zn. 14 Co 266/2010 z 2. novembra 2010, keďže v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/2012, III. ÚS 490/2012 a iné) sa v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní má považovať lehota na podanie sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, teda v sťažovateľkinom prípade vzhľadom na obsah uznesenia najvyššieho súdu len proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 14 Co 266/2010 z 2. novembra 2010. Keďže však sťažovateľka svojou sťažnosťou namietala len rozsudok krajského súdu č. k. 14 Co/71/2009-210 z 8. septembra 2009, ktorý sťažovateľka dovolaním ani nenapadla, ústavný súd považoval jej sťažnosť vo vzťahu k rozsudku krajského súdu za oneskorenú, a preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2.3 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv uznesením najvyššieho súdu

Napokon sťažovateľka namieta aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 87/2011

z 19. septembra 2012. Najvyšší súd označeným rozhodnutím odmietol dovolanie sťažovateľky z dôvodu, že ho v predmetnom konaní považoval za neprípustné.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý

predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka namieta odmietnutie svojho dovolania bez dostatočného vysporiadania sa s dôvodmi jeho podania a stotožnenie sa s názorom súdov nižších stupňov o nedôvodnosti sťažovateľkou namietaného porušenia práva na spravodlivý súdny proces.

Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 6 Cdo 87/2011 z 19. septembra 2012, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol, dospel v súvislosti s otázkou prípustnosti podaného dovolania k týmto právnym záverom:

„Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O. s. p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a nejedná sa ani o potvrdenie rozsudku, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Nezistil však existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení. Nezistil teda ani podmienku prípustnosti dovolania, na ktorú poukazovala žalovaná a ktorá mala spočívať v odňatí jej možnosti konať pred súdom.

Z obsahu spisu je zrejmé, že porušenie práva na spravodlivý proces odôvodnila žalovaná námietkami, ktoré vzniesla už v základnom konaní v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, pričom odvolací súd, podrobne sa nimi zaoberajúc, ich vyhodnotil ako nedôvodné. Dovolací súd sa so závermi odvolacieho súdu vo vzťahu k týmto námietkam stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje. Len na doplnenie považuje za potrebné uviesť, že námietky žalovanej smerujúce proti v poradí prvému rozsudku odvolacieho súdu z 8. septembra 2009 sp. zn. 14 Co 71/2009, týkajúce sa procesného pokynu adresovaného súdu prvého stupňa doplniť dokazovanie naznačeným spôsobom a ďalej toho, že nebolo

rozhodnuté o jej odvolaní aj proti výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku, a že odvolací súd nesprávne rozhodol rozsudkom, hoci mal rozhodnúť uznesením, boli nielen neopodstatnené ale aj nespôsobilé založiť prípadnú prípustnosť dovolania. Označený rozsudok totiž nadobudol právoplatnosť a tým aj záväznosť, pričom proti nemu žalovaná nepodala dovolanie.

Ďalšie dovolacie námietky týkajúce sa hodnotenia dôkazov a interpretácie ustanovenia § 118a v spojení s § 372p ods. 1 O. s. p., dovolací súd nebol oprávnený posudzovať, pretože sám dokazovanie nevykonáva a nie je tak oprávnený prehodnocovať hodnotenie dôkazov súdmi v základnom konaní. Prípadný nesprávny postup súdu v súvislosti s vykonávaním dôkazov sám o sebe bez ďalšieho nezakladá vadu konania, spočívajúcu v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom.

Dôvodná nebola ani námietka žalovanej o tom, že súd prvého stupňa ani odvolací súd sa nezaoberali jej podstatnými argumentmi o neexistencii sociálnej izolácie žalobcov. Z odôvodnenia rozsudkov oboch súdov je zrejmé hodnotenie dôkazov i jednotlivé skutkové zistenia z neho vyvedené a následné právne závery. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku podrobne zaoberal odvolacím námietkami žalovanej, pričom ho doplnil aj úvahou o opodstatnenosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a jej výšky. Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudkom odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa bola daná odpoveď na všetky podstatné otázky týkajúce sa predmetu konania z hľadiska skutkového a právneho posúdenia veci, preto tento rozsudok spĺňa požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.).“

Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa štandardným a ústavne akceptovateľným spôsobom vyrovnal s otázkou prípustnosti dovolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 14 Co/266/2010 z 2. novembra 2010. Zaoberal sa pritom jednotlivými námietkami sťažovateľky, podľa ktorých malo postupom krajského súdu a jeho rozhodnutím dôjsť k naplneniu dovolacieho dôvodu zakotveného v § 237 písm. f) OSP, t. j. k odňatiu možnosti sťažovateľky konať pred súdom, resp. k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom odôvodnenie napadnutého uznesenia

najvyššieho súdu dáva dostatočnú odpoveď na argumentáciu sťažovateľky týkajúcu sa ňou namietaného porušenia procesných pravidiel vyplývajúcich z § 118a v spojení s § 372p OSP. Závery dovolacieho súdu spočívajúce v tom, že uvedené námietky týkajúce sa hodnotenia dôkazov a interpretácie označených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nie je oprávnený posudzovať, keďže nezakladajú vadu spočívajúcu v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom, je v zhode s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, v zmysle ktorej porušenia ustanovení o dokazovaní (napríklad ak pri dokazovaní všeobecný súd nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku) sa považujú za tzv. iné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie veci (k tomu bližšie pozri rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 28/2006 z 31. januára 2008, rozsudok sp. zn. 4 Cdo 38/2007 z 28. februára 2008 a iné v právnej databáze ASPI, judikatúra k § 241 OSP).

Samotná otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania, vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania je podľa názoru ústavného súdu vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemal právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska naplnenia dovolacích dôvodov svedčiacich o existencii inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP] alebo jej nesprávneho právneho posúdenia [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP].

Ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, je ústavne akceptovateľné, pričom nezistil existenciu skutočností svedčiacich o tom, že by ho bolo možné považovať za popierajúce zmysel práva na súdnu ochranu, keďže najvyšší súd zrozumiteľne vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel. Uvedené platí aj v prípade, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľky uberala iným smerom ako právny názor najvyššieho súdu, ktorý síce rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľka nesúhlasí, avšak rozhodnutie dostatočne odôvodnil na základe

vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. K tomu ústavný súd obdobne poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd napadnutým uznesením neporušil sťažovateľkou označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právo na spravodlivé súdne konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd nezistil ani žiadnu relevantnú súvislosť medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva na súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy zaručeného v čl. 46 ods. 2 ústavy. Predmetom konania pred najvyšším súdom totiž v danej veci nebol prieskum zákonnosti žiadneho rozhodnutia orgánu verejnej správy, ale návrh na ochranu osobnosti, o ktorom rozhodujú všeobecné súdy v civilnom konaní.

Ústavný súd preto sťažnosť vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde považujúc ju za zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2013